Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2022-0188
(mr. J. van der Groen, voorzitter en mr. C.I.S. Dankelman, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 17 augustus 2020
Ingediend door	: mevrouw [consument 1] en de heer [consument 2], verder te noemen de consumenten
Tegen	: InterBank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 10 maart 2022
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering toegewezen

Samenvatting

De consumenten hebben in mei 2005 een doorlopend krediet bij (een rechtsvoorganger van) de bank afgesloten. In 2020 hebben zij van Interbank een voorstel voor rentecompensatie ontvangen, die werd gebaseerd op de uitspraken van de Commissie van Beroep Kifid met nummers 2019-004, 2019-005 en 2019-005B. De consumenten hebben dit voorstel niet geaccepteerd. Zij hebben gesteld recht te hebben op een hogere compensatie, omdat de bank ten onrechte de vergoeding heeft berekend vanaf 1 januari 2008. De commissie is van oordeel dat de klacht van de consumenten gegrond is en oordeelt dat de bank de rentecompensatie opnieuw zal moeten berekenen.

1. De procedure

1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consumenten; 2) het verweerschrift van de bank; 3) de repliek van de consumenten; 4) de dupliek van de bank en 5) de e-mail van de bank van 15 september 2021.

1.2 De bank is in deze zaak vertegenwoordigd door professioneel gemachtigde de heer mr. V.H. Affourtit, Houthoff.

1.3 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.4 De consument en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De consumenten hebben op 26 mei 2005 een doorlopend kredietovereenkomst afgesloten bij (een rechtsvoorganger van) de bank. De kredietsom bedraagt € 30.000,- en de overeengekomen variabele rente is 8,0%. In de op de overeenkomst van toepassing zijnde voorwaarden staat ten aanzien van de kredietvergoeding het volgende opgenomen:

"De kredietvergoeding wordt van dag tot dag berekend over het uitstaande saldo en kan door Kredietgever, met inachtneming van de krachtens de wet gestelde maxima, worden gewijzigd. Kredietgever zal Cliënt van iedere wijziging schriftelijk in kennis stellen."

2.2 De variabele rente op het doorlopend krediet heeft zich gedurende de looptijd als volgt ontwikkeld:

Wijzigings datum	Contract Nummer	Contract Jaar Rente Nominaal Percentage	Contract Maand Rente Nominaal Percentage	Contract Jaar Rente Effectief Percentage
9-6-2005	[redacted]	7,7520%	0,6460%	8,0%
16-1-2006	[redacted]	8,0400%	0,6700%	8,3%
3-4-2006	[redacted]	8,1240%	0,6770%	8,4%
1-9-2006	[redacted]	8,4960%	0,7080%	8,8%
1-12-2006	[redacted]	8,9640%	0,7470%	9,3%
15-1-2007	[redacted]	9,2400%	0,7700%	9,6%
2-8-2007	[redacted]	9,4200%	0,7850%	9,8%
17-3-2008	[redacted]	9,6960%	0,8080%	10,1%
2-6-2008	[redacted]	10,2480%	0,8540%	10,7%
29-10-2008	[redacted]	11,3280%	0,9440%	11,9%
2-12-2008	[redacted]	10,4280%	0,8690%	10,9%
22-6-2009	[redacted]	9,2400%	0,7700%	9,6%
1-9-2011	[redacted]	9,5160%	0,7930%	9,9%
2-10-2012	[redacted]	9,3240%	0,7770%	9,7%
1-5-2014	[redacted]	9,8760%	0,8230%	10,3%
12-1-2015	[redacted]	9,6000%	0,8000%	10,0%
10-4-2018	[redacted]	9,9600%	0,8300%	10,4%

2.3 De bank heeft de renteverhoging in april 2018, zoals te zien in het overzicht hierboven, teruggedraaid en gecorrigeerd.

2.4 De bank heeft, in navolging van eerdere uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid, een compensatieregeling in het leven geroepen waarbij zij haar klanten compenseert voor teveel betaalde rente op doorlopend krediet. Ze heeft op basis van deze compensatieregeling een berekening gemaakt voor de consumenten waaruit blijkt dat zij voor een compensatie van € 6.065,11 in aanmerking komen.

De consumenten hebben gesteld dat deze compensatie niet toereikend is en dat de compensatieregeling van de bank afwijkt van hetgeen in de uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid is uitgemaakt.

2.5 De bank heeft bij verweer berekeningen overgelegd waaruit blijkt dat de consumenten op 1 september 2020 een bedrag van € 11.262,13 (incl. wettelijke rente €11.736,65) zou toekomen wanneer zou zijn uitgegaan van de startdatum van 9 juni 2005.

De klacht en vordering

2.6 De consumenten zijn het niet eens met de berekening die de bank heeft gemaakt om de compensatie voor teveel betaalde rente vast te stellen. De consumenten stellen dat de bank ten onrechte geen uitvoering geeft aan de bindende uitspraak van de Commissie van Beroep van het Kifid door als aanvangsmoment 1 januari 2008 te hanteren. De consumenten vorderen dat de compensatie van te veel betaalde rente wordt berekend vanaf het moment van aanvang van de kredietovereenkomst. De consumenten vorderen hierover ook de wettelijke rente vanaf 10 juli 2005.

2.7 De vordering is niet verjaard dan wel vervallen wegens schending van de klachtplicht. De consumenten zijn in 2018 door een bekende geattendeerd op media-aandacht over te veel betaalde rente op doorlopend krediet en hebben zich daarna ingelezen en een klacht ingediend bij de bank.

2.8 De consumenten hebben begroot dat zij in totaal € 15.000,- te veel aan rente hebben betaald. In repliek hebben de consumenten aangegeven in te stemmen met de berekening van de bank overgelegd in het verweer waaruit volgt dat de compensatie bedraagt € 11.736,65 (incl. wettelijke rente) exclusief de rentecorrectie van € 42,17.

Het verweer

2.9 De bank heeft de volgende verweren gevoerd.

2.9.1. De bank heeft het verweer ingebracht dat de consumenten eerder hadden moeten klagen, dat zij hun vordering te laat hebben ingesteld en dat zij de verjaring niet hebben gestuit. Zodoende is sprake van schending van de klachtplicht respectievelijk verjaring. Deze verweren heeft de bank om haar moverende redenen beperkt tot de periode voor 1 januari 2008;

2.9.2. De door de Commissie van Beroep van het Kifid bepaalde referentierente geeft in de periode tussen 26 mei 2005 en 1 januari 2008 niet de reële gemiddelde marktrente weer. De bank ziet dit als een aanvullend argument om in de periode voor 1 januari 2008 geen compensatie te bieden.

Dit argument zou weliswaar ook (enige tijd) na 1 januari 2008 kunnen worden gevoerd, maar de bank heeft ertoe besloten om aan haar klanten volgens de lijn van de uitspraken van de Commissie van Beroep vanaf de periode gelegen na 1 januari 2008 te compenseren voor te veel betaalde kredietvergoeding;

2.9.3. In het specifieke geval, waarin sprake is van een kredietvergoeding die bij aanvang lager was dan de door de Commissie van Beroep gehanteerde rentereeks, is niet te veel kredietvergoeding in rekening gebracht, zolang de kredietvergoeding beneden de referentierente bleef. De bank heeft aangevoerd dat dit in onderhavig geval de situatie is;

2.9.4. De bank betwist de hoogte van de vordering en het moment vanaf wanneer de consumenten wettelijke rente vorderen.

3. De beoordeling

Waar gaat deze zaak over?

3.1 De bank heeft een doorlopend krediet aan de consumenten verstrekt. De bank heeft gedurende de looptijd van het krediet een variabele rentevergoeding bij de consumenten in rekening gebracht. De bank heeft, in navolging van eerdere uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid, een compensatieregeling in het leven geroepen waarbij zij haar klanten compenseert voor teveel betaalde rente op doorlopend krediet. Het geschil ziet op de door de bank opgestelde compensatieregeling. Volgens de consumenten heeft de bank ten onrechte geen vergoeding berekend over de periode van 10 juli 2005 tot 1 januari 2008. De consumenten hebben gesteld dat zij alsnog een rentecompensatie wensen, die wordt gebaseerd op een berekening waarbij de contractrente van 10 juli 2005 als aanvangsmoment wordt genomen.

3.2 De bank heeft gesteld dat de consumenten daarop geen recht hebben en dat de bank de rente van 1 januari 2008 tot uitgangspunt mocht nemen in de berekeningen. De bank heeft gesteld dat de vordering door de consumenten te laat is ingediend, waarbij zij een beroep heeft gedaan op verjaring en op schending van de klachtplicht door de consumenten. Deze stellingen worden niet gevolgd. Hieronder wordt uiteengezet op welke gronden de commissie tot dat oordeel komt.

Verjaring en schending klachtplicht

3.3 De bank heeft gesteld dat de consumenten in de periode van 26 mei 2005 tot 1 januari 2008 bekend waren met de vordering die zij op grond van de in rekening gebrachte krediet-vergoeding meenden te hebben, hun schade en de bank als de daarvoor aansprakelijke rechtspersoon.

Doordat ruim 12 jaar is verstreken sinds het moment waarop deze subjectieve bekendheid ontstond, is de vordering van de consumenten volgens de bank verjaard.

3.4 De commissie merkt op dat de verjaringstermijn die wordt bedoeld, volgt uit artikel 3:310 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Volgens vaste rechtspraak over die termijn geldt dat de termijn van vijf jaar pas gaat lopen wanneer de consumenten voldoende zekerheid hebben verkregen dat zij schade hebben geleden, die werd veroorzaakt door Interbank.[1] Aangezien uit het beoordelingskader van de Commissie van Beroep van het Kifid blijkt dat de consumenten ervan mochten uitgaan dat zij een rente zouden betalen die zich (met een bij aanvang bepaald verschil) zou verhouden tot de marktrente, hadden de consumenten naar het oordeel van de commissie niet bedacht hoeven te zijn op het feit dat de aan hen berekende rente met die marktrente uit de pas was gelopen. De consumenten hadden naar het oordeel van de commissie geen reden te twijfelen aan de deugdelijkheid van het handelen van de bank. Binnen die omstandigheden is de commissie van oordeel dat de consumenten pas voldoende zekerheid hadden dat sprake was van schade die voortvloeide uit het handelen van de bank door de einduitspraak van de Commissie van Beroep van Kifid met nummer 2019- 005B, die op 5 februari 2020 werd gepubliceerd.[2]

3.5 Vanwege het hiervoor door de commissie overwogene gaat het beroep op de schending van de klachtplicht van artikel 6:89 BW evenmin op. Ook daarbij gaat het er namelijk om dat er minder snel een voortvarend onderzoek naar de deugdelijkheid van de prestatie hoeft te worden verwacht, wanneer de consumenten erop mochten vertrouwen dat er niet gebrekkig werd gepresteerd door de bank.[3] Voorts is een belangrijke omstandigheid die wordt meegewogen in het oordeel over de vraag of de klachtplicht is geschonden, of de bank in een slechtere bewijspositie is terechtgekomen doordat de consumenten hebben gewacht met klagen.[4] In het geval dat hier aan de orde is, is van een dergelijke benadeling in de bewijspositie geen sprake. De ontwikkelingen van de contractrente die in overweging 2.2 zijn overgelegd, zijn door de bank zelf in het geding gebracht.[5]

Inhoudelijke beoordeling

3.6 De bank heeft twee inhoudelijke verweren gevoerd tegen toepassing van het beoordelings-kader van de Commissie van Beroep voor de periode voorafgaand aan 1 januari 2008. Deze verweren worden hierna besproken.

---

[1] Zie daarvoor Hoge Raad 31 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:552, overweging 3.3.2, te vinden op www.rechtspraak.nl.
[2] Zie in dat verband ook het arrest Hoge Raad 9 oktober 2020, ECLI:NL:HR:2020:1603, overweging 3.3.3., te vinden op www.rechtspraak.nl.
[3] Zie daarvoor PG 13 maart 2020, ECLI:NL:PHR:2020:284, overweging 3.9, te vinden op www.rechtspraak.nl.
[4] Zie Hoge Raad 8 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY4600, overweging 4.2.6, te vinden op www.rechtspraak.nl.
[5] Zie ook Commissie van Beroep Kifid, nr. 2021-0021 overwegingen 5.19 t/m 5.22, te vinden op www.kifid.nl.

Compensatie als de contractrente lager is dan de referentierente

3.7 Binnen het door de Commissie van Beroep van het Kifid geschetste beoordelingskader is geen steun te vinden voor de redenering van de bank die inhoudt dat in ieder geval geen rentevergoeding verschuldigd is voor de periode waarin de contractrente lager lag dan de referentierente. Volgens de bank is dan immers niet teveel rente in rekening gebracht aan de consumenten. Uit het beoordelingskader van de Commissie van Beroep van Kifid volgt dat de contractrente gedurende de looptijd in de pas moet blijven met de referentierente. Het verschil, dat gedurende de looptijd moet worden gehanteerd, wordt bij aanvang bepaald.[6] Een periodieke aanpassing met redelijke intervallen volstaat. Een aanpassing per kwartaal kan in het algemeen als redelijk worden aangenomen.

Compensatie voor de periode vóór 1 januari 2008

3.8 De commissie oordeelt dat de argumenten van de bank ten aanzien van de startdatum voor de berekening van 1 januari 2008 niet slagen. De bank heeft gesteld dat de referentierente die door de Commissie van Beroep van Kifid is gehanteerd in ieder geval niet de reële gemiddelde marktrente weergaf in de periode vóór 1 januari 2008. Zij heeft gesteld dat de stunttarieven van DSB de gemiddelde marktrente verstoorden. De commissie merkt daarbij op dat uit het deskundigenrapport dat heeft geleid tot het vaststellen van de referentierente blijkt dat daarin de situatie van DSB is opgemerkt en meegenomen.[7] Daarnaast heeft de Commissie van Beroep van Kifid recent opnieuw geoordeeld dat voor de periode vanaf 1 januari 1998 de referentierente dient te worden gehanteerd die volgt uit het deskundigenrapport.[8]

Wettelijke rente

3.9 Het bedrag dat door de consumenten te veel is betaald, dient te worden vermeerderd met de wettelijke rente hierover. De consumenten hebben wettelijke rente gevorderd vanaf 10 juli 2005. Op grond van artikel 6:119 Burgerlijk Wetboek (BW) gaat wettelijke rente over een vordering tot betaling van een geldsom lopen vanaf het moment dat de schuldenaar (in dit geval de bank) in verzuim is. Verzuim treedt, als hoofdregel, in na een ingebrekestelling, zie hiervoor artikel 6:82 lid 1 BW.

3.10 Voor een vordering uit hoofde van onverschuldigde betaling bevat de wet een uitzondering op deze regel in artikel 6:205 BW. Dat artikel bepaalt dat de ontvanger van de onverschuldigde betaling zonder ingebrekestelling in verzuim verkeert indien hij te kwader trouw is.

---

[6] Zie Commissie van Beroep Kifid nummer 2021-0021, overwegingen 5.19 t/m 5.22., te vinden op www.kifid.nl.
[7] Zie Commissie van Beroep Kifid nummer 2019-005C, pagina 12 en 13, te vinden op www.kifid.nl.
[8] Zie Commissie van Beroep Kifid nummers 2021-0015 en 2021-0021, te vinden op www.kifid.nl.

Voor het aannemen van kwade trouw dient sprake te zijn van een subjectieve wetenschap bij de ontvanger dat de betaling niet verschuldigd was.[9] De commissie ziet in dit dossier geen grond om aan te nemen dat sprake is van het geval zoals bedoeld in artikel 6:205 BW (te kwader trouw) en oordeelt dat wettelijke rente in dit geval verschuldigd is vanaf 10 juli 2018. De datum dat de consumenten de klacht bij de bank hebben ingediend. Dit oordeel ten aanzien van de wettelijke rente is in lijn met het uitgangspunt in eerdere uitspraken van de Geschillencommissie van Kifid. [10]

Conclusie

3.11 De commissie oordeelt dat de bank de door de consumenten verschuldigde kredietvergoeding opnieuw zal moeten berekenen om deze in de pas te houden met de referentierente en deze te laten meebewegen met het dalen of stijgen van de referentierente. In dit specifieke geval betekent dit dat het verschil tussen de referentierente en de kredietvergoeding zoals deze was op het moment van het aangaan van de kredietovereenkomst door de bank moet worden gehandhaafd over de gehele looptijd van de overeenkomst. De bank heeft de vrijheid om in verrekening te brengen wat de consumenten minder aan rente hebben betaald dan deze zouden hebben betaald indien de kredietvergoeding steeds had meebewogen met de referentierente. Het bedrag dat de consumenten op basis van de door de bank te maken berekening te veel aan rente hebben betaald, mag de bank eerst in mindering brengen op het uitstaande kredietsaldo. Het meerdere dient de bank aan de consumenten terug te betalen, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf 10 juli 2018. De uitvoering van de berekening laat de commissie over aan partijen.

4. De beslissing

De commissie beslist dat de bank binnen zes weken na heden:

- de kredietvergoeding die de consumenten aan de bank verschuldigd zijn in de periode vanaf 26 mei 2005 aanpast, zoals onder 3.11 is weergegeven;
- het uitstaande saldo van de consumenten vermindert met het positieve verschil tussen de in die periode in rekening gebrachte en betaalde kredietvergoeding en de kredietvergoeding die de bank in die periode in rekening mocht brengen, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf 10 juli 2018;
- voor zover de berekende kredietvergoeding hoger ligt dan het uitstaande saldo, dient het meerdere aan de consumenten te worden betaald.

---

[9] Zie Hoge Raad 5 april 2019, ECLI:NL:HR:2019:506, NJ 2019/212 (Dexia), met verwijzing naar de Parl. Gesch. BW Boek 6, p. 812.

[10] Zie GC Kifid 2021-0089 en GC Kifid 2021-0669.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het reglement van de commissie van beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten